

Izhaja 15. vsakega
meseca.
Ček. konto 11.631

POŠTAR

Letna naročnina . . . Din 24.—
Polletna naročnina . . . „ 12.—
Posamezna številka . . . „ 2.—

Strokovni list poštних nameščencev

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1931.

III. leto.

Deset let.

Jugoslavija praznuje v ponedeljek, 17. t. m. 10 letnico kraljevanja svojega herojskega vladarja Nj. V. Kralja Aleksandra I. 10 kratkih let je minilo, odkar je naš omiljeni suveren in prvoboritelj za pravice ljudstva zasedel kraljevi prestol. In Njegova dela? Naše pero jih ne more popisati! To bo storila zgodovina, ki bo lahko napolnila ogromne knjige z zlatimi črkami, kajti malo držav je tako srečnih, da bi se mogle ponašati s tako dobrotljivim, modrim, odločnim, narodnim in priljubljenim vladarjem, kakor ravno naša draga, edinstvena Jugoslavija. Zato kličemo tudi mi, razigrani v radosti in veselju ob priliki tako pomembne desetletnice: Naj živi še mnoga leta naš miljenec, Nj. V. Kralj Aleksander I.! Naj živi Njegov oboževani kraljevski dom!

Edo Pitschmann:

O upoštevanju orožniške službe za pokojnino v civilni državni službi.

Nadrejeno ministrstvo je pred kratkim izdalo pojasnilo (p. t. štev. 69265 od 29. julija 1931), tičeče se vštevanja orožniške službe, ki se glede položaja certifikatistov v civ. drž. službi prav nič ne razlikuje od ugotovitev, priobčenih že v junijski številki »Poštarja«.

Besedilo omenjenega pojasnila je naslednje:

»Orožniška služba se v uradniškem zakonu ne omenja, ker je izenačena s službo pri vojski in mornarici. Po čl. 1. zakona o orožništvu od 27. septembra 1930 se smatra orožništvo za pomožno vrsto vojske kraljevine Jugoslavije, za orožniške podčastnike, ki prestopajo v civilno državno službo, pa veljajo določila zakona o ustroju vojske in mornarice z razliko, ki jo vsebuje točka 3 čl. 40 zakona o orožništvu, po katerem se smatra, da je orožniški podčastnik po postavitvi v civilni državni službi, **svojevoljno** izstopil iz orožništva, kar znači, da je tamkaj podal ostavko.

Glede na določilo 2. odstavka § 114 u. z. se ne more računati v rok iz § 113 niti podčastniška služba pri orožništvu; tudi se ne more računati taka služba v označeni rok uslužbencem, ki so bili na dan 1. septembra 1923 v civilni državni službi in sicer na podstavi že omenjenega 2. odstavka § 114 v zvezi s točko 5 § 270 u. z.

Podčastniška služba (pri vojski in mornarici ter pri orožništvu) se tudi ne more računati v roke iz § 124 u. z., vendar pa ne obstoji nobena zapreka za vračunavanje po efektivnem trajanju v rok iz § 109 istega zakona.

Drugih pridobljenih pravic, kolikor niso

predvidene v § 270 u. z., ni, zato tudi ne velja več ugodnostno vračunavanje orožn. službe po § 2 avstrijskega zakona od 29. januarja 1897, kajti določila novega zakona veljajo za vse uslužbence, ki so bili na dan 1. aprila 1931 v drž. službi, ne glede na prejšnja zakonita določila (§ 248 u. z.).«

V naslednjem navajam zaradi priročnosti določila orožniškega zakona, ki jih citira ministrstvo v gornjem pojasnilu, in še nekatera druga, na katera želim opozoriti čitatelje tega članka.

Čl. 1. zakona o orožništvu pravi: Orožništvo je pomožna vrsta vojske kraljevine Jugoslavije in ima kot specialna edinica naloge, da kot organ državnih upravnih oblastev čuva javno varnost, vzdržuje javni red in mir ter štiti izvrševanje zakonov.

Čl. 32.: Kdor po 10 letih službe ne želi več služiti pri orožništvu, mora 1 do 2 mesece pred nameranim izstopom iz službe prositi za odpust, ki se mu mora dovoliti. (Ostavka.)

Čl. 40.: Orožniki smejo izstopiti iz orožništva: 3. če vstopijo v civilno službo po določbah zakona o ustroju vojske in mornarice, kar se smatra za **svojevoljno** izstop iz orožništva. (Prestop.)

Čl. 82.: Orožniku prestopajo teči prejemki v teh-le primerih: b) če se odpusti iz službe.

Orožniku ne gredo prejemki:

a) za čas **samovoljne** odstranitve.

Čl. 97.: Orožniški podčastnik, kaplar ali stalni orožnik sme biti, ko je dovršil 10 let službe, upokojen na lastno prošnjo, ako ji je

mogoče ugoditi brez škode za službene koristi.

Čl. 99.: Za pokojnino se šteje ves čas, ki so ga pretrgoma ali nepretrgoma prebili v aktivni državni službi, kakor tudi ostali čas, pripoznan s tem zakonom, in sicer po dovršenem 21. letu starosti in po odbitku 18 mesecev kot polnega službenega roka v stalnem kadru.

Čl. 101.: Od časa, prebitega v orožniški službi v kraju, kjer so življenjske razmere posebno hude, se šteje za pokojnino vsakih 8 mesecev kot celo leto.

Vojna leta se štejejo orožnikom dvojno za pokojnino, in sicer brez ozira na trajanje vojne v dotičnem letu.

Podčastniki, kaplarji in orožniki tudi ob prevedbi v civilno službo ne izgube pridobljene pravice do pokojnine.

Čl. 107.: Podčastniki, kaplarji in stalni orožniki izgube pravico do pokojnine:

1. če jih sodišče obsodi na najmanj 6 mesecev strogega zapor ali najmanj 1 leto zapor, pri nečastnih dejanjih pa brez ozira na višino kazni;

2. če izgube čin;

3. če **samovoljno** zapuste službo;

4. če se upokojeni orožnik ne odzove pozivu v službo po čl. 103 tega zakona;

5. če se oženijo v dobi aktivne službe brez potrebnega dovoljenja;

6. če se na lastno prošnjo odpustijo iz aktivne službe; in

7. če umrejo.

Odnosnih določil uradniškega zakona doslovno ne bom navajal, ker so že dovolj znana, spomnim naj zgolj na vsebino posameznih paragrafov.

§ 8 govori o prestopu podčastnikov v civ. drž. službo;

§ 109 o pogojih za upokojeitev na prošnjo po 35 letih efektivne ali po 40 letih vračunljive službe;

§ 113 o 10 letnem roku za pridobitev pravice do pokojnine;

§ 114, 2. odst. o nevštevanju podčastniške službe v rok iz § 113;

§ 124 o pogojih za vračunavanje položajne doklade v pokojnino;

§ 270 točka 5 o pogojih za vštevanje vojaške (orožniške) službe v pokojnino z ali brez odbitka kadrskega roka.

Slednjič ostane samo še razveljavljene § 2 avstr. zakona od 29. januarja 1897 (državni zakonik iz leta 1897, kos XIV) o preskrbinskih užitkih orožniškega moštva in orožniških uradnih slug, ki so postali za službo nesposobni, kakor tudi njihovih vdov in sirot, ki slove:

Vsako v štaletu orožniškega moštva prebito celo leto se računa pri odmeri pokojnine za službeno dobo 16 mesecev.

Ker pa določa čl. 112 zakona o orožnikih, da veljajo za vse ostalo, kar bi se utegnilo nanašati na osebne in rodbinske pokojnine orožnikov, kolikor ni v tem zakonu predvideno, predpisi uradniškega zakona, pogledimo še, kdaj izgubi upokojenec pravico do osebne pokojnine. To pravico izgubi upokojenec:

1. z izgubo državljanstva ali z vstopom v službo tuje države brez dovoljenja resortnega ministra, izdane v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta;

2. s sodno razsodbo;

3. z disciplinsko razsodbo;

4. če ne sprejme službe v primeru § 126 (točka 4. čl. 107 zakona o orožništvu).

*

Bivšim orožniškim podčastnikom, se všteva vojaška odnosno orožniška služba, potem ko so pridobili pravico do pokojnine tudi v civilni državni službi, in sicer tako:

1. da se jim prišteje ob upokojitvi k vsakemu letu, v katerem je bila vojna, še po eno leto, če so prestopili v civilno državno službo pred vojno in so bili kot civ. drž. uslužbenec med vojno v vojaški službi (§ 270 [4]);

2. da se jim šteje za pokojnino tudi čas obveznega roka in vojaških vaj, če so prestopili pred 6. septembrom 1919 in preden so dovršili 32. starostno leto (§ 270 [5]);

3. da se jim šteje za pokojnino zgolj čas, ki so ga odslužili v vojski ali mornarici (pri orožništvu) preko obveznega roka največ 2 let in vojaških vaj, če so prestopili med 6. septembrom 1919 in 1. septembrom 1923 ali po dovršenem 32. letu (§ 270 [5]).

(Ako bi podčastniki, o katerih govorimo v tej točki, ostali v orožniški službi, potem bi se jim štelo vsako leto, prebito med vojno pri orožništvu, za pokojnino dvojno, in sicer ne glede na trajanje vojne v dotičnem letu [čl. 101 zakona o orožnikih]).

Bivšim orožnikom se orožniška služba v civilni državni službi ne šteje:

1. v rok za pridobitev pravice do pokojnine, medtem, ko jo je vsak podčastnik, ki prestopa po § 8 u. z., že pridobil pri orožništvu (čl. 97 zakona o orožništvu, §§ 114 [2] in 113 u. z.).

Podčastniki, ki postanejo nesposobni za službo pred potekom 10 letnega roka za pridobitev pravice do pokojnine v civilni drž. službi, se odpuste iz civilne državne službe brez pokojnine, pač pa se na prošnjo upokojé po zakonu o orožnikih, pri čemur se upošteva njihova poznejša, eventualno tudi prejšnja civilna državna služba (čl. 99 zakona o orožnikih);

2. v rok za vračunavanje položajne doklade za pokojnino (§ 124);

3. v 35 letno efektivno službeno dobo, predpisano za upokojitve na prošnjo (§ 109). Treba je torej z orožniško (vračunljivo) službo 40 let.

* *

Kakor je znano, so se izdajali podčastnikom za časa Avstrije dveh vrst certifikati; eni za uradniško, drugi pa za služabniško službo. Zato nahajamo v naši stroki orožniške certifikate razvrščene od VI. uradniške do I. služiteljske položajne skupine. Imamo pa tudi take, ki so kot orožniški upokojenci vstopili v civilno drž. službo.

Zgoraj smo že rekli, da se bivši podčastniki, ki postanejo pred potekom 10 letnega roka za pridobitev pravice do pokojnine za službo nesposobni, odpuste iz civ. drž. službe brez pokojnine. Nastane pa vprašanje, ki se zadnje čase pogosto čuje, kaj je z njihovo pravico do pokojnine, ki so si jo svoječasno pridobili v orožniški službi? Ali je tudi ta pravica s prestopom odnosno z vstopom iz pokoja v civ. drž. službo (z reaktivacijo) ugasnila ali ne?

Najprej moram ugotoviti, da je predpisom uradniškega zakona zadoščeno, čim se tak uslužbenec odpusti iz službe brez pokojnine. Kar pa mu gre po specialnem t. j. orožniškem zakonu, tega se uradniški zakon ne dotika!

Kratka opomba ministrstva v citiranem razpisu, da se smatra prestop podčastnikov v civ. drž. službo za ostavko, temelječo na svojevoljnem izstopu iz orožništva, opravičuje vsaj deloma tak dvom. Menim pa, da je izraz »svojevoljen« v čl. 40 zakona o orožništvu zgolj konstatacija brez pripisanega pravnega učinka, in sicer zato, ker s tem pojmom niso združene posledice običajne ostavke, kakor jih predvidevata orožniški in uradniški zakon. Res vsebuje prestop tudi neke vrste ostavko, toda take ostavke ni moč istovetiti z ostavko (z izstopom), o kateri govore čl. 32 in točka 6 ali celo točka 3, čl. 107 zakona o orožništvu. Razlika med ostavko in prestopom pa se ne kaže le v dolgotrajni, 1 leto in več trajajoči proceduri odnosno v sprejetju ostavke tekom 1 meseca, marveč tudi v njihovih posledicah. Uslužbenec, ki poda ostavko v zmislu uradniškega zakona, izgubi vse pravice državnega uslužbenca (§ 108), izgubi hkrati pravico do pokojnine (§ 105), čeprav jo je že pridobil, in če se kasneje vrne v drž. službo, se mu šteje

od časa, prebitega v drž. službi pred ostavko, v rok iz § 113, kakor tudi za odmero količine osebne pokojnine, samo polovica prejšnje službene dobe (§ 117).

Pa tudi orožniki, ki se na lastno prošnjo odpuste iz aktivne službe [ki podajo ostavko] (točka 6 čl. 107 in odst. 4 čl. 32 zakona o orožništvu) ali jo samovoljno zapuste (toč. 3 čl. 107) izgubijo vse pravice, ki so jih imeli kot taki, ne izvzemši pravice do pokojnine.

Docela drugačen pa je učinek ostavke (če jo smemo tako imenovati) ob prestopu v civ. drž. službo, kajti zadnji odstavek čl. 101 orožniškega zakona izrečno določa, da orožniki tudi ob prevedbi v civ. drž. službo ne izgube pridobljene pravice do pokojnine. In če pogledamo končno še taksativno našete primere, kdaj izgube orožniki pravico do pokojnine (čl. 107) odnosno kdaj izgube upokojenci vobče pravico do osebne pokojnine (§ 132 u. z.), ne moremo najti določila, po katerem bi orožniki, s prestopom v civ. drž. službo mogli izgubiti tudi pravico do pokojnine, ki so si jo svoječasno pridobili v orožniški službi, dasi zadnji odstavek čl. 101 zanje ne velja, ker pač niso prestopili!

Iz kompleksa vseh navedenih določil povzamemo tedaj, da njihova pridobljena pravica do pokojnine z vstopom v civ. državno službo ni ugasnila, marveč da je od takrat dalje mirovala, kajti dokler so bili v civilni drž. službi, itak niso mogli obenem prejemati pokojnine in aktivitetnih prejemkov.

Orožniški certifikatisti, ki bi torej po takem odpustu želeli prejemati pokojnino po orožniškem zakonu, bi vsekako morali vložiti prošnjo, opremljeno s potrebnimi dokumenti, pri komandantu orožništva in se v njej sklicevati na določilo zadnjega odstavka čl. 101 citiranega zakona.

Upošteva se čl. 99, ki pravi, da se šteje orožnikom za pokojnino ves čas, ki so ga pretrgoma ali nepretrgoma prebili v aktivni drž. službi, menim celo, da se mora vsem bivšim orožnikom pokojninski odstotek zvišati sorazmerno s časom, ki so ga prebili v civ. drž. službi, preden so ostali za službo nesposobni.

Vprašanje naših organizacij.

Kakor je vsem znano, posega novi uradniški zakon s svojimi določili v §§ 76 in 345 bistveno v stanovska združenja državnih uslužbencev. Do 30. junija t. l. je bil določen rok za prilagoditev pravil novim predpisom in za predložitev resortnim ministrom v odobrenje. V naši banovini smo imeli do pred kratkim 6 pošarskih organizacij in od teh so tri predložile svoja pravila, ostale tri so pa smatrale, da njih obstoj ni več potreben ter so kratkomalo likvidirale. Do sedaj niso bila še nobeni organizaciji pravila potrjena ali zavrnjena, vsaj kolikor je nam znano. Širijo se sicer nekontrolirane vesti, tudi zadnji »Poštni glasnik« piše nekaj o tem, da je dovoljena samo skupna organizacija, pa takim vestem ne moremo verjeti že iz razloga, ker izhajajo samo od ene strani. Če bi bila pravila komu potrjena ali zavrnjena, potem bi bile o tem obveščene vse prizadete organizacije. Drug močan argument, ki govori proti takim trditvam, je pa tudi odgovor ministrstva notranjih del banski upravi v Ljubljani na vprašanje kako tolmačiti določila §§ 76 in 345 u. z. (Ta vprašanja in odgovore je poslala banska uprava v prepisu vsem organizacijam državnih uslužbencev). Vseh točk zaradi preobširnosti žal ne moremo navesti, vstavimo se pa pri 4. vprašanju, ki je važno in se glasi: »Razjasniti je treba, kaj se smatra za isto stroko in kaj za isti uslužbenki red.« Na to je odgovorilo ministrstvo notranjih del: »Struke će biti odre-

djene zakonom o sistemizaciji mesta, odnosno pravilnicima o polaganju državnih stručnih ispita«. Torej tolmačenje za ta dva glavna pojma »stroka in uslužbenki red« bo šele sledilo. Če pa bistveni pojmi § 76 še niso razčiščeni, pa menimo, da tudi odločitev v nadaljnjem obstoju organizacij še ni mogla pasti. Vprašanje organizacij bo gotovo rešeno za vse resortne po istih načelih, saj zakon za vse velja.

V skupno organizacijo vseh pošt. uslužbencev pa še najmanj verujemo. Slične organizacije ne najdete nikjer drugod. Kaj pa predstavlja tako nenaravno združenje? Na zunaj številčno moč, na znotraj pa popolno razstrojenost. Kaj se vam ne zdi smešno, da bi načelnik in služitelj reševala za isto mizo stvari, ki se tičejo načelnika. V skupni organizaciji bi najslabše odrezali nižji uslužbenici. Nikoli bi ne mogli na dan s svojimi težavami. Če se še tako poudarja, da je treba ločiti med službenimi zadevami in zadevami organizacij, bo navzlic temu nižji uslužbenec nehote videl pred seboj svojega predstojnika in njegov nastop za to ne bo mogel biti neženiran. Menimo, da se dobri odnosi med uradničtvom in služabničtvom ne ustvarjajo v organizacijah, klubih ali gostilnah, temveč s pametnim in korektnim ravnanjem v službi sami. Poseganje v debato in razpravljanje bi bilo nižjim uslužbencem v skupni organizaciji z uradniki zelo otežkočeno, če celo ne onemogočeno. Samo za molk in kimanje jim

pa zopet ne kaže plačevati članarine organizacij. Vsaka skupina uslužbencev bo najbolje sama znala ščititi in zastopati svoje interese v stroki. Med svojimi in enakimi se bo vsak najbolje počutil. Poglejte učitelje kako imajo lepo organizacijo, seveda oni imajo vsi isto šolsko izobrazbo, vsi so v zvanjih bivše II. kategorije in tudi šolskih slug ne silijo v svojo organizacijo. V takih razmerah jim seveda lahko uspeva. Vprašajte jih, zakaj se ne združijo s profesorji, meščansko šolskimi učitelji, učiteljicami ročnih del, voditeljicami šolskih vrtcev in šolskimi slugami, zakaj cepijo svoje moči, povejte jim, da bi bila taka skupna organizacija zelo močna in gotovo jih boste prepričali — zaslepljene. Rekli boste, pošta je drugo kot prosveta; seveda je, ampak tudi pri pošti se razlikujemo po delu in izobrazbi.

Skupna organizacija vseh poštnih uslužbencev ne bo nikdar uspevala. Par razboritežev bo sicer krmarilo barko po razburkanem morju, cele skupine bodo pa stale indiferentno ob strani. Če vprašate danes tega ali onega tudi iz višjih vrst, kako gleda na vse te organizacijske stvari, vam bo izrazil svoje nerazpoloženje napram takemu delovanju. V svoji skrbi za čim večje število vabijo in skušajo pridobiti organizatorji za to skupno združbo tudi pogodbeni poštarje, ki imajo itak svojo organizacijo. Seveda ne glede na to, da pogodbeni poštarji po zakonu sploh ne morejo biti člani združenj državnih uslužbencev. Držimo se zakona, ki tako lepo podeli različne vrste uslužbenstva. Skrbimo vsak v svoji organizaciji za dobrobit stroke in za prijateljsko sožitje med seboj. Clara pacta — boni amici.

tin in Gradišnik Josip na Mariboru 2, Bizjak Alojzij v Domžalah, Brumec Franc v Can-kovi, Šuman Franc pri Sv. Lenartu v Slov. gor., Kolar Marija in Kosmač Katarina v Kranju, Kržišnik Marija v Mostah p. Ljubljani, Lenard Amalija v Št. Vidu nad Ljubljano, Petrovič Nikola v Slov. Bistrici, Rabič Pavel v Laškem, Trstenjak Antonija v Kamniku, Višner Leopold v Celju, Vutkovič Slavko v Slatini Radencih in Žehelj Franjo v Meži, vsi pb. ur. VIII. skup.; za pb. ur. VIII. skup.: Hrovat Elizabeta in Uratarič Gabrijela na Ljubljani 2, Olifčič Franja na Bledu 1, Peternel Marija na Jesenicah na Gor., in Zemljak Terezija v Ormožu, pb. ur. IX. skup.; za a r h. ur. VIII. skup.: Dovjak Lovro, Ferluga Jože, Šterk Antonija in Tonij-Rom Alojzij, arh.-ur. IX. skup. na direkciji; za prakt. tehn. VIII. skup.: Kavčič Anton pri mestni t. t. sekciji v Ljubljani, Koceli Anton pri X. ter. t. t. sekc. v Mariboru, Šulc Josip pri III. ter. t. t. sekc. v Ljubljani in Povše Viktor pri radiopostaji v Domžalah, vsi prakt. tehn. IX. skup.; za pt. manip. IX. skup.: Flisek Karla v Zagorju ob Savi, Kinel Marija pri Sv. Juriju ob juž. žel., Kosiček Josipina v Hrastrniku, Kriše Alojzija v Gornji Radgoni in Vipotnik Josip v Zalcu, vsi pt. manip. X. skup.; za pb. ur. IX. skup.: Vilhar Ervin na Ljubljani 2 in Gostinčar Danica na Ljubljani 1, oba pt. pripravnik.

Premeščeni: služ. 2. skup.: Zupančič Anton iz Grosuplje na Ljubljano 1, Janežič Al. z Ljubljane 1 v Grosuplje, Zanoškar Anton z Ljubljane 2 na Ljubljano 7 in Trontelj Alojzij z Ljubljane 7 na Ljubljano 2.

Prestanek službe: pogodb. pošt. Kocbek roj. Bauman Marija pri Sv. Juriju v Slov. goricah se je odpovedala službi.

Peroke: pb. ur. VIII. skup. Plehan Vera v Hrastrniku se je poročila z žel. uradn. Oberlintnerjem Romanom, pb. ur. IX. skup. Uratarič Gabrijela na Ljubljani 1 pa s krojaškim mojstrom Uršičem Antonom.

Kdor vestno prečita imena tovarišev, ki so napredovali, opazi, da manjka več tovarišev, maturantov, ki napredovanja niso bili deležni, čeprav imajo po naši informaciji izpolnjene vse pogoje, ki jih predpisuje zakon. Ali so ti nesrečneži mogoče zagrešili kaj posebnega? Ali se je vtihotapila v evidenco kakva pomota? — Menimo pa, da naj bi v takih primerih, ki se dogajajo očividno po pomoti, posredovala direkcija sama od sebe in s tem že v naprej pomirila razburjenje ter izključila nezadovoljnost.

NAROČAJTE »POŠTARJA«!
NAROČAJTE »POŠTARJA«!

§§ 76 in 245 ter naša društva.

Ker širi OPO različne, iz trte zvite naj-novejše novosti in novice o nadalnjem obstojanju oziroma neobstojanju strokovnih društev, izjavljamo, da do danes, kolikor nam je znano, uradno še ni prav nič ugotovljenega. Za enkrat torej vse ni res! S tem hočemo posamezni člani in funkcionarji OPO vzbuditi pri nečlanih in pri članih prepričanje o silni informiranosti in uplivu v ministrstvu, da odloča celo na njihovo željo proti predpisom zakona.

Interesantna je na pr. trditev predsednika OPO dne 9. t. m., da je dobila naša Kr. banska uprava brzojavko, ki razpušča Društvo nižjih poštnih uslužbencev v Ljubljani in še neko drugo društvo. Do sedaj banska uprava o tej brzojavki društev še ni obvestila, razen če tega ni mogoče naročila g. Čampi, ki tako hiti razširati to vest.

Okusna in
zdrava je
Kolinska
kava!

Osebnosti.

Postavljeni: za pogodb. poštarja: Pirnat Apolonija v Račah; za dnevničarje: Višnar Janko na Jesenicah na Gor., Potokar Vladimir v Litiji, Mulič Josip v Guštanju, Resinovič Gašper v Grosupljem, Brus Slavko v Poljčanah, Dekleva Ivan na Ljubljani 5, Horvath Ernest v Murski Soboti in Franzl Feliks na Vrhniki.

Razveljavljena napredovanja v VII. skup. so bila sledečim: Štuklju Jožetu, sedaj viš. pristavu VI. skup., Gaberščiku Stanku, rač. ur. na direkciji, Hribarju Gregorju, pb. ur. na Ljubljani 1, Firbasu Janku in Ortanu Ivanu, pb. ur. na Mariboru 1, Gradišniku Josipu, pb. ur. na Mariboru 2 in Šumanu Francu, pb. ur. pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Napredovali: za višjega svetnika IV. skup. 1. stopnje: inž. Kolarič Matvež, svet. IV/2 na direkciji; za inspektorja IV/2: Dr. Kurbus Bogdan, inspek. V. skup.; za svetnika IV/2: Suhač Anton, svetnik V. skup., oba na direkciji; za administrativne uradn. VI. skup.: Binder Marija, Jereb Franc in Štamcar Milan, vsi admn. uradn. VII. skup. na direkciji; za pb. ur. VI. skup.: Čuš Jakob v Murski So-

boti, Dular Josip, Hofman Edvard, Modrijan Ivan, Pokorn Tomo in Vojska Vladimir, na Ljubljani 1, Kraker Alojzij in Weber Gabrijel na Ljubljani 2, Klinar Vladimir in Klasinc Franc na Mariboru 1, Volavšek Franc na Mariboru 2, Kambič Ivan v Novem mestu, vsi pb. ur. VII. skup.; za tehničarje VII. skup.: Lenassi Milan pri III. ter. t. t. sekc. v Ljubljani, Köchler Miroslav pri mestni ter. t. t. sekc. v Ljubljani in Rems Maks na dir., vsi tehn. VIII. skup.; za rač. ur. uradn. VII. skup.: Hočevar Jernej, Leben Franc, Levstek Franc, Podreberšek Stanko, Rifelj Franc, Rus Ivan, Slamič Vinko in Sparhakl Leopold, vsi rač. ur. VIII. skup. na dir.; za pb. ur. VII. skup.: Buljevič roj. Gostič Marija, Cerar Peter, Čampa Joško, Črnjač Ivana, Kratochwill Ana, Marušič Justina, Weber Rudolf, Znidarič Franc in Hribar Gregor na Ljubljani 1, Lebič Rudolf, Dvoršak Gustav, Filipič Josip, Kadunc Srečko, Mošet Franc, Smerdu Marija, Smerdu Viljem in Vrtovec roj. Lichteneker Hilda na Ljubljani 2, Kunst Vaclav, Ortan Ivan in Firbas Janko na Mariboru 1, Grošelj Miroslav, Ivnik Anton, Koren Franc, Monda Josip, Šetinc Mar-

Navodila, kako je treba opremiti:

- I. prošnjo za odmero rodbinske pokojnine (§ 133 in sledeči),
- II. prošnjo za izplačilo pogrebne in
- III. prošnjo za izplačilo dvomesečne podpore (§ 95 u. z.).

Ad I.

K prošnji za odmero rodbinske pokojnine je treba priložiti nastopne listine (v originalu in 2 sodno overjenih prepisih):

1. mrlški list;
2. poročni list;
3. potrdilo o vojaški službi v miru in med vojno, izdano od komande pristojnega vojnega okrožja (seveda, če je pokojnik sploh služil pri vojski in če je bil ob času smrti aktiven drž. uslužbenec);
4. potrdilo župnijskega urada, da zakon ni razvezan, odnosno da ni bilo ločitve od mize in postelje (§ 147. u. z.);
5. odlok o osebni pokojnini (če umre upokojenec);
6. rojstne liste otrok;
7. dokazilo o pozakornitvi otrok (če ima pozakornjene otroke);

8. potrdilo o vedenju vdove, kakor tudi odraslih (nad 14 let starih) otrok (§§ 152., 2., 153., 2. u. z.);

9. potrdilo županstva odnosno policijske uprave, da vdova in otroci niso v drž. službi ali gojenci državne ali katerekoli druge javne ustanove in da ne prejema jo že kake druge pokojnine (§§ 152., 3., 153., 156. u. z.);

10. potrdilo učnega zavoda o rednem šolanju ali — pri sinovih — o služenju obveznega roka v stalnem kadru, če so že dosegli polnoletnost (21. leto) in niso dovršili 23. starostnega leta (§ 153., 5. u. z.);

11. potrdilo župnijskega urada, da polnoletna hčerka ni poročena odnosno da ni že bila poročena (§ 153. u. z.);

12. a) če je kak sin nesposoben za pridobivanje, potrdilo komisije (sestavljene po § 84. u. z.) o telesni ali duševni nesposobnosti sina za pridobivanje ter

b) potrdilo sreskega načelstva (v avtonomnih mestih: policijske uprave) o imovinskem stanju, potrjeno po pristojni davčni upravi (§ 153. 2. odst. u. z.);

13. potrdilo o sklenitvi zakona (za hčerko) in potrdilo o smrti njenega moža, kakor tudi potrdilo o tem, da po možu nima pravice do pokojnine niti do kakršnekoli druge preživnine (§ 154. u. z.).

Posamezna spredaj navedena dejstva se smejo navesti tudi v enem samem potrdilu, če jih potrjuje isto oblastvo.

Namesto rojstnega lista (točka 6.) predlagajo nekristjani listino o rojstnem dnevu, izdano od pristojnega vodje matičnih knjig.

Listina o pozakornitvi (točka 7.) sme biti sestavljena le na podstavi sodne odločbe ali vpisa v matične knjige ali kraljevega ukaza.

Ad II.

K prošnji za izplačilo pogrebne je treba priložiti nastopne listine:

- a) po aktivnih uslužbencih:
 1. sodno overjen prepis mrlškega lista in
 2. račun (četudi nesaldiran) pogrebnega zavoda ali obrtnika o pogrebnih stroških;
- (3. uradno potrdilo s podatki o poslednjih pokojnikovih prejemkih, ki ga pribavi direkcija sama);

b) po upokojencih:

1. sodno overjen prepis mrlškega lista in
2. račun o pogrebnih stroških.

Prošnje za izplačilo pogrebne po upokojencih se vlagajo naravnost pri računskem odseku Dravske finančne direkcije v Ljubljani, torej brez posredovanja tukajšnje direkcije.

Ad III.

K prošnji za izplačilo dvomesečne podpore (ki gre pokojnikovi ženi in otrokom, če nimajo drugih dohodkov) je treba priložiti:

- a) po aktivnih uslužbencih:
 1. sodno overjen prepis mrlškega lista;
 2. uradno potrdilo sreskega načelstva o imovinskem stanju (nov obrazec), potrjeno po pristojni davčni upravi. (2 mesečna podpora ne gre, če plačuje prosilka [otroci] nad 5 Din neposrednega davka.)
- (3. potrdilo s podatki o poslednjih pokojnikovih prejemkih, ki ga pribavi direkcija sama);

4. potrdilo župnijskega urada o dosmrtnem skupnem življenju zakoncev;

b) po upokojencih:

1. sodno overjen prepis mrlškega lista;
2. potrdilo sreskega načelstva o imovinskem stanju, potrjeno po pristojni davčni upravi;

3. uradno potrdilo s podatki o celokupnih poslednjih pokojnikovih pokojninskih prejemkih, ki ga izda na (nekolikovano) prošnjo vdove ali upravičenih otrok odsek računovodstva Dravske finančne direkcije v Ljubljani. (Tako potrdilo si mora priskrbeti v naprej stranka sama.)

4. potrdilo župnijskega urada o dosmrtnem skupnem življenju zakoncev.

*

Vse vloge in priloge k označenim vrstam prošenj morajo biti pisane v državnem jeziku in so po točki 9. čl. 6. zakona o taksah oproščene kolkovine.

Besedilo v potrdilih (n. pr. po točki 9) naj slove natančno tako, kakor je navedeno v teh navodilih.

Po zahtevi glavne kontrole mora biti vsaka priloga in vsako potrdilo odnosno izjava kateregakoli oblastva opremljena z opravično številko dotičnega oblastva, ker sicer nima dokazne moči.

Prošnje za izplačilo pogrebne po aktivnih uslužbencih se naslavlja na Dravsko direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani, vlagajo se pa pri poštah.

Prošnje za odmero rodbinske pokojnine kakor tudi prošnje za izplačilo dvomesečne podpore se naslavlja na ministerstvo za promet, vlagajo se pa potom pošt pri poštni direkciji v Ljubljani.

Društvena poročila.

Poštni dom pred gradbo.

Kljub raznim težkočam in oviram, kljub neumljivi apatičnosti enega dela poštne uslužbenec (vprašuje uredništvo) načelstvo »Poštnega doma« ni odnehalo, temveč gre polagoma a sigurno proti cilju po smernicah, katere mu je dal zadnji občni zbor.

Notranje posojilo, ki žal doslej še ni našlo onega odziva, kakršnega smo se nadejali, se vendar polagoma podpisuje. Odobritev efektne loterije smo dosegli in bo, ako uspe, precej doprinesla k gradbenemu skladu. Zato je načelstvo prišlo h končnemu koraku. Razpisalo je natečaj za idejne osnutke, katerih je prejelo več in se nahajajo zaradi razučevanja in ocenitve v rokah priznanih arhitektov. Ko bodo osnutki pregledani, pripra-

vimo še to jesen vse potrebno za gradbo doma. Treba bo izdelati podrobne načrte in proračune, najeti primerno posojilo in razpisati gradbena dela. Ker se letošnje poletje že nagiblje h koncu, je sedaj za pričetek gradbenih del že nekoliko prekasno. Do spomladi bo vse pripravljeno ter takrat lahko pričnemo z gradbo, ki bo prihodnje leto v jeseni že tudi dograjena ter bo stal dom kot viden znak in spomenik stanovske zavednosti in solidarnosti poštne nameščencev Dravske banovine.

Naj se torej vsi oni, ki še stojijo brezbržno ob strani, zganejo ter podpro našo akcijo s podpisom kakega zadružnega deleža, obveznice notranjega posojila ali pa z nakupom in razpečevanjem srečk naše efektne loterije. Vse one vrle delavce in sotrudnike, ki so se že doslej požrtvovalno izkazali, pa ponovno prosimo, da še poskusijo s prepričevalno besedo tudi pri onih, pri katerih doslej še niso mogli doseči podpore za gradbo doma. Razne govorice, ki škodijo naši akciji, pa naj zavrnejo v smislu spodaj priobčene izjave.

Izjava.

Načelstvo zadruge »Poštni dom« je na svoji X. redni seji dne 7. avgusta t. l. ugotovilo, da zadnje čase ponehava zanimanje za akcijo poštnega doma tako glede podpisovanja obveznic, kakor tudi glede ostalih akcij.

Zgodili so se primeri, da so posamezniki že podpisane obveznice notranjega posojila preklicali ali pa odpovedali že vplačane deleže. Ko je načelstvo zadruge zasledovalo

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Velika izbira
češkega in
angleškega
sukna!

vzrok teh pojavov, je zasledilo, da izvirajo vsi iz nepoučenosti o sedanjem stanju naše zadruge. Razširjajo se namreč vesti, ki begajo naše zadržane, češ da se pripoje vsi poštini domovi organizaciji v Beogradu in da namerava zadruga likvidirati ter odstopiti svojo imovino organizaciji. Zato je načelstvo soglasno ugotovilo sledeče:

1. O kaki likvidaciji zadruge ni govora; nasprotno: načelstvo si bo z vsemi silami prizadevalo, da čim prej realizira ideal, ki si ga je stavila zadruga na ustanovnem občnem zboru leta 1926, to je: zgraditi v Ljubljani poštini dom za poštne uslužbence.

2. Kakršnokoli beganje z navajanjem oseb ali ustanov, ki baje hočejo pripojiti naš poštini dom k Združenju, je zgrešeno, ker o usodi zadruge poštini dom in njenih ciljev ne more odločati nihče drugi, kakor člani zadruge sami. Zato sta vsaka bojazen in nezaupanje neosnovani. Zaradi tega prosimo zadržane, da zaupajo načelstvu in s podvojenim silo delajo na tem, da drugo leto ne le pričnemo graditi, ampak da tudi dogradimo dom, ki bo stal v čast in v ponos vsemu poštenemu stanu.

Načelstvo »Poštne doma«.

K temu moramo pripomniti, da je bilo, kakor smo že poročali, sklenjeno na kongresu »Zvez« v Beogradu, da preide vsa imovina organizacij poštinih domov v last novo se snujočega Združenja. Na to so pristali vsi predsedniki OPO, le predsednik splitske OPO je izjavil, da je tamošnja organizacija odstopila vso razpoložljivo imovino zadrugi »Poštini dom« in da zaradi tega ne more sama razpolagati s premoženjem. Pač pa da bo skušal uplivati na zadrugarje, da store isto kakor ostale bratske organizacije. Nasprotno temu pa je predsednik ljubljanske OPO svečano pri prisotnosti predsednika ljubljanske zadruge »Poštne doma«, g. Smerduja, obljubil, da bo ljubljanska organizacija izročila vso premično in nepremično imovino torej tudi poštini dom. — Tej izjavi je pa za isto mizo sedeči g. Smerdu molče pritrjeval po znanem izreku: Qui tacet, consentire videtur! — Toliko resnici na ljubo. (Glej tudi uvodnik v zadnjem »Postarju«.)

Uredništvo.

Iz zapisnika 9. redne odboroze seje Osrednjega društva nižjih poštinih uslužbenecv v Ljubljani.

Predsednik Penko otvori sejo ob 19. uri, pozdravi polnoštevilno zbrane odbornike, ugotovi sklepčnost ter prične:

1. s čitanjem zapisnika zadnje redne odboroze seje, ki se je vršila dne 6. julija t. l. Ker se nihče ne priglasil k besedi, določi predsednik, da podpišeta zapisnik dva tovariša.

2. Dopisi. Po nalogu ministrstva za promet, uprave pošte in telegrafa od 17. junija t. l., p. t. št. 44862/31 je bilo obveščeno društvo, da je predsedništvo ministrskega sveta z dopisom št. 737 od 18. maja t. l. odbilo predlog ministrstva, p. t. št. 30459 od 17. aprila t. l., da se vprašanje napredovanj državnih uslužbenecv, pri katerih so se v predpisane najmanjše roke računala tudi vojaška leta, regulira s posebnim zakonom. Ta predlog je bil zavrnjen s motivacijo, da je to vprašanje že regulirano s predpisom § 254 zakona o uradnikih od 31. marca 1931.

S tem sta rešeni društveni vlogi št. 142 in 143. Nadalje je sprejelo društvo dopis Krajevine skupine Maribor, da naj bi društvo posredovalo pri p. t. direkciji glede tega, da bi smeli večji in debelejši nižji uslužbenci predložiti za obleko svojo mero, ker sicer nekateri obleke sploh ne morejo nositi, drugi pa imajo nepotrebne izdatke za predelavo.

Več manj važnih došlih in odposlanih dopisov vzame odbor na znanje.

3. Poročilo predsednika. Predsednik Penko omeni, da je Banska uprava v Ljubljani poslala Osrednjemu društvu pojasnilo §§ 76 in 345 uradniškega zak., in da društvo po teh navodilih lahko še nadalje deluje po starih pravilih ter vedno še izplačuje bolniške podpore, kakor tudi posmrtnine za umrliimi člani.

Ker prihaja vedno več pritožb od raznih članov, da ne dobe letnega dopusta, zaradi prenapornih služb itd., bi bilo pričakovati, da bo v najkrajšem času sprejetih več nižjih uslužbenecv in dodeljenih različnim poštam, ker je že res skrajna sila. Nato pojasnjuje predsednik še došle in odposlane dopise, ter da besedo raznim odbornikom, na kar slede kot zadnja točka dnevnega reda:

4. slučajnosti. Ker se pri slučajnostih nihče ne priglasil k besedi in je dnevni red izčrpan, zaključil predsednik sejo ob 21.00 zvečer.

Tajnik.

ZA DRŽAVNE UPOKOJENCE.

Dnevnik razglasa sledeči odlok finančnega ministrstva:

Beograd, 12. avgusta. AA. Dogodilo se je, da so državni upokojenci po krivem razumevanju zakonskih predpisov, ki uravnava osebne in rodbinske draginjske doklade, prejeli iz državne blagajne več, kakor jim je po zakonu šlo. Pozneje se jim je ta preveč izplačani znesek odtrgal potom administrativne prepovedi izplačila njihove pokojnine in doklad, zaradi česar so ti upokojenci prišli v stiske, ker jim je za življenje ostalo manj kakor polovica pokojnine. Glede na to in da se upokojencem olajša njihovo gnotno stanje, je finančni minister s soglasjem predsednika ministrskega sveta odredil: 1. da se sme za povračilo pogrešno nakazane vsote na račun osebnih in rodbinskih draginjskih doklad odtrgati le 10 odst. pokojnine in osebnih draginjskih doklad, ne glede na višino pogrešno preveč nakazane vsote, to pa samo v onih primerih, kjer se je pogrešno izplačilo pokojnine izvršilo brez krivde upokojenca; 2. da se že izdane administracijske prepovedi nakazila pokojnine v omenjenih primerih redigirajo in odtegljaji znižajo na 10 odst. pokojnino in osebnih draginjskih doklad.

To in ono.

Pojmovanje avtomatičnega napredovanja pred 100 leti na Francoskem. Kako so sodili pomen napredovanja na Francoskem pred več kakor 100 leti, nam pove poročilo, ki ga je podal Talleyrand. Iz poročila je razvidno naziranje o službenih razmerah drž. francoskih uslužbenecv tistega časa. Pri prehodu iz dobe absolutizma v dobo parlamentarizma se je pokazala na Francoskem prav hitro potreba dati državnim nameščencem zanesljivo pravno in eksistenčno osnovo. Talleyrand je podal o tem prvem konzulu posebno poročilo, iz katerega smo vzeli naslednji stavek: »Javna uprava, ki nima sistema povišanja, nima pravih nameščencev; ljudje, ki so pri njej nameščeni, so delavci, ki ne vidijo pred seboj nobene perspektive, okoli sebe nobene garancije, pod seboj nobene opore za zaupanje.«

Modna manufakturna trgovina Fabiani & Jurjovec

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 5.

se priporoča pri nabavi hlač za obleke. Prodaja na obroke potom Gospodarske zadruge poštinih nameščencev.

Cene zmerni! Postrežba točna in solidna!

Evropsko poštno društvo. Prvosedništvo komiteja za gospodarsko zbližanje Evrope je predložilo francoskemu zunanjemu ministru Briandu memorandum, v katerem navetuje ustanovitev Evropskega poštne društva kakor prvi korak za ustanovitev društva evropskih držav. Ustanova Evropskega poštne društva je v okviru Svetovne poštne unije dovoljena.

Novost v brzojavnih golicah v ČSR. Poštino in brzojavno ministrstvo pripravlja za bližnjo bodočnost izdajo posebnih, okrašenih brzojavnih golic, namenjenih godovnim, poročnim, novoletnim in drugim voščilom. Nove golice bodo nekaj dražje od navadnih in se čisti dobiček od njih porabi v dobrodelne namene. Golice bodo okrašene s skicami po umetniških načrtih. Občinstvo bo rado segalo ob raznih prilikah po ličnih golicah, kar bo vsekako dvignilo brzojavni promet. — Pač posnemanja vredno!

Poštino ministrstvo na telovadni razstavi. V letošnjih mesecih juniju, juliju in avgustu se vrši v Pardubicah razstava za telesno vzgojo in sport. Da pokažejo, kaj je tudi češkoslovaška pošta izvršila za sport in sploh za telesno kulturo, se je udeležilo razstave tudi poštino ministrstvo z lastno ekspozicijo.

Iz »Politike« od 27. julija t. l.:

Nepotrebno školsko znanje.

(Zanimljivo mišljenje jednog američkog profesora.)

Urednik »Filadelfija Pjublik Lecer« Donald Roze, koji je četrnaest godina bio profesor objavljuje u njujorškom »Forumu« svoje utiske o obrazovanju omladine po škola.

Ogromno se mnogo vremena troši u detinjstvu na učenje nepotrebnih stvari i smešnih veština, kojima se nijedan čovek sem stručnjaka ne bavi, kao na primer, besmislenosti aritmetike i algebre. Ja sam deset godina svoje nepovratne mladosti izgubio na problemima aritmetike, algebre i geometrije, ali moram da priznam da mi nije ostao ni najmanji trag celog tog znanja. Čak šta više, ono mi nije ni najmanje potrebno. U mom mozgu mora da postoji jedna velika bela mrlja, koja je nekada bila zabrljana aritmetikom; ali ona me ni najmanje ne boli. Osim proste tablice množenja takoreći celu sam aritmetiku zaboravio i ja smatram sve to vreme, koje sam proveo bubajući aritmetiku, kao izgubljeno.

Neki će primetiti, da će matematičko obrazovanje dečacima na drugi način koristiti, koje se onda prenose nekim tajanstvenim putem na druga područja. Ali psiholozi su već utvrdili, da se duhovne sposobnosti ne mogu prenositi sa jednog dela mozga na drugi. Jedan specijalista u računanju ostaje specijalista u računanju i ništa više.

A geografija, kako sa njom stoji?

Šta pamtim od svega onoga što sam naučio? Otprilike znam, gde se nalazi Sijam. A sve ostalo što ne znam, kao Kamčatka, Takna-Arika, Špicbergen, Saravak, to se za mene nalazi negde u okolini Sijama.

Pa teorija. Osim nekoliko činjenica i datuma, koji su se nekom smešnom slučajnošću ili praktičnom potrebom zadržali u mom sećanju, sastoji se moje znanje istorije samo iz jedne ogromne mase zablude. Isto takva zabuna vlada u mom prirodoslovnom znanju i znanju istorije književnosti.

Da sam ja profesor geografije, sve bih učenika geografije bacio kroz prozor. Na osnovu globusa dokazao bih svojim učenicima za petnaest minuta da je zemlja okrugla i prilično velika i da se svašta na njoj dešava. Onda bih obesio veliku zidnu kartu celoga sveta na tablu, uzeo neke novine i sa decom pretresao šta se gde na svetu dogodilo.

Možda će neko prebaciti, da je tako znanje sasvim nesistematsko i zburjeno a pored toga još i zastarelo. U ostalom, sistematska geografija potrebna je možda samo putnicima oko sveta i mornarima. U mesto toga ja bih se trudio, da pobudim kod dece radoznalost za svet, za narode, za države i njihove proizvode i da ih naučim da ih pronađu na karti.

Po istoj metodi poučavao bih istoriju. Svaki dnevni list pravi je izvor za istoriska istraživanja. U mesto da sa svojim učenicima započnem negde u mračnoj prošlosti i da ih po strogo kronološkom redu vučem do uzrujane današnjice, ja bih svoje učenike iz današnjice poveo na široke drumove istorije. To je jedini način da im se praktično malo koristi, sem ako ne bi želeli da i sami postanu profesori ili autori učenika, pa im dužnost nalaže da ovekoveče postojeći sistem nastave.

Tako profesor Donald Roze o amerikan-skem šolanju. — Zelo zanimiva bi bila ugovore, ali izvira to prepričanje g. profesorja od gotovih najnovijih nazorov mero-dajnih voditeljev OPO, ali narobe. — Pa, da ne bo zamere: Zadnji odstavek (pod zvezdico) ni iz »Politike«.

PRVI POŠTNI NABIRALNIK IN NJEGOV ZGODOVINSKI RAZVOJ.

(Nadaljevanje in konec.)

Na južnem Nemškem so bile skoraj iste razmere. Če najdemo poštni nabiralnik na Bavarskem že leta 1810, je bil uveden vse-kako pod francoskim vplivom. Frankfurt (Mena) ga je imel že od leta 1808, toda skozi desetletja samo nega na poštne posloj. Leta 1843 jih je bilo 6:

Čisto nekaj drugačnega je pa bilo na Hanoveranskem. Dolga osebna unija dežele z Angleško ji je naklonila marsikatero ugodnost, ali poštne nabiralnike med njimi ni bilo. Še leta 1840 ga mesto ni imelo in kar je bilo še žalostnejše, občinstvo je njegovo potrebo odločno zanimalo, češ: zdaj bo moral biti še en uradnik za nabiralnik, ker se bodo

devala vanj, kakor se to godi drugje, frankirana in takšna pisma s slabimi naslovi in z žaljivimi opazkami na nepriljubljene poštne uradnike, saj v skrinjico vtakneš lahko, kar hočeš. Tudi v moralnem oziru se ga moramo braniti. Nepodpisane osebe bi ga rabile in s kovarnimi besedami zaročence ločile, delale prepire v družinah in v javnosti in število raznih ljubavnih razmer, katerih je v mestu že brez nabiralnika več ko zadosti, bi močno naraslo... Res čudno, v Kölnu so pripisovali nabiralniku pospeševanje morale, tukaj pa ravno narobe! Naj se to v eno ali drugo stran pretirava, toliko je pa gotovo, da mu občinstvo v začetku ni bilo posebno naklonjeno.

Končno pa je ideja poštne nabiralnice le oživila v občinstvu. Proti koncu 18. stoletja je osnovala berlinska trgovinska družba pobiranje pisem iz nabiralnikov, ki so bili postavljeni po nekaterih trgovinah, odkoder so jih nosili na pošto v odpravo. Ali ko so prišli v deželo Francozi, je bilo konec poštne nabiralnice, a ideja poštne skrinjice je ostala posebno v poštne krogih. Že l. 1801 je predlagal načelnik dvornega poštne urada, naj se postavijo vsaj trije uradi za sprejemanje pisem na raznih mestih v Berlinu, kar bi stalo 4230 dolarjev. Tajni poštni svetnik Pistor je pa dejal: »Čemu taki nepotrebni izdatki, postavimo rajši poštne skrinjice na tistih krajih, pa bo; stale bodo jedva 500 tolarjev.« Da bi potolažil vznemirjene duše, je pripomnil: »Obesimo skrinjice na krajih, kjer bodo pod stalnim nadzorstvom mestne straže.« Na ta način se je nabiralnik prirnil v ospredje ter prišel čez 50 let v splošno veljavno.

Ljudstvo je želelo imeti nabiralnike. Pošta na upravo v Berlinu ni mogla javne želje ignorirati. Najprej je hotela ustanoviti nabiralnice (Briefsammlstellen) v policijskih uradih, a je to nakano opustila ter postavila nabiralnike po trgovinah. A šele 1. decembra 1827 se je pričel mestni poštni promet. Korespondenco po nabiralnicah so pobirali petkrat na dan in jo nosili na pošto v nadaljnje poslovanje. Nabiralnice so se vzdržale nekako 20 let tukaj in v Berlinu v splošno zadovoljnost. Pozneje pa so se pojavile nepravilnosti in netočnosti, ki so jih zakrivali

trgovinski nameščenci, posebno učenci. Tako so nabiralnice po trgovinah morale prenehati. Prava sreča je bila, da so uvedli zopet poštne nabiralnike. Okoli leta 1850 jih je bilo v Berlinu že 127 in so bili po večini pritrjeni na javnih poslopih.

Prvi pisemski nabiralniki na Pruskem, ki je njih vzorec shranjen v berlinskem poštne muzeju, so bili iz lesa in popleskani z oljnato barvo. Na prednji strani je bil predpis, kako jih je treba rabiti. Tudi je bilo napisano, da se pisma, ki ne spadajo v skrinjico, ne bodo odpravila, ampak čez tri dni sežgala. Nabiralniki so bili dvojne velikosti. Stali so po tri ali deset tolarjev. Leta 1838 so prišli v rabo v Berlinu iz močne pločevine po vzorcu izdelani nabiralniki. Ali glede ličnosti in trpežnosti je prekosil vse druge nabiralnike model iz l. 1850, ki je bil iz litega železa in je imel zlat napis »Briefkasten«.

Ker so prišle tisti čas tudi na Pruskem poštne vrednotnice v rabo, so ljudje lahko metali v nabiralnike frankirano in nefrankirano korespondenco, ki je bila naslovljena loco in drugam. S tem je bila glavna ovira njegovega razvoja odpravljena. Poštni nabiralnik je postal v najboljšem pomenu besede ljudska vsakdanja potreba ter je nastopil zmagovalno svojo pot po vsem svetu. Pojavil se je v najmanjšem gorskem selišču v znak svetovnega poštne prometa. Še nekaj števil, ki pričajo o njegovem razvoju. V področju vratislavskega poštne ravnateljstva je bil poštni nabiralnik leta 1873 že v 1075 krajih, a vseh nabiralnikov je bilo v istem prostoru 1433.

Da bi pošta s svojimi napravami navdihnila koga k pesnikovanju, ne moremo trditi. Tem bolj se razveselimo skromnih verzov, ki pričajo o nekdanjem važnem dogodu:

Na hišah v mestih in vaseh
So skrinjice pribite,
Dopisnice in pisemca
V nje brez skrbi mečite.

V teh preprostih besedah se kaže mirno zaupanje, ki je tem pomembnejše, ker si ga je po daljši dobi in velikem naporu priboril med nami poštni nabiralnik.

Laneno olje, firnež, emajline in ostale lake, oljate barve

in vse v stroko spadajoče blago, kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL,

d. z. o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv

Ljubljana-Medvode,

lastnik Franjo Medić.

Podružnica Maribor -- Novi Sad.

Jože Mihelič in drug

Ljubljana

Dunajska cesta 41

Telefon šte. 777

Tuječ Evgen

Ljubljana, Smoletova ulica šte. 3

se priporoča za prodajo elektrotehničnega in tehničnega materiala, žarnic, motorjev, železnih ognja in vloma varnih blagajni i. t. d.

Tvornica dežnikov

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov in sprehajalnih palic.

THE REX Co.

LJUBLJANA, GRADIŠČE 10 --- ZAGREB, SAJMIŠTE 56

Telef. 268 interurb. Ustanovljeno 1906

Specijalna trgovina prvovrstnih pisalnih in kopirnih strojev, razmnoževalnih aparatov in raznovrstnih pisarniških potrebščin.

Pisalni stroji na obroke.

JOSIP KVEDER

Ljubljana, Krekov trg 10

priporoča

šivalne stroje „Phönix“,

kolesa „Anker“ in

otroške vozičke od preprostih do najfinejših.

Dobavlja tudi potom Gospodar. zadruga poštne nameščenec.

Jermenar in torbar

Stane Jager

Ljubljana, Poljanska c. 9

Priporoča svojo delavnico za vsa v to stroko spadajoča dela. — Sprejema tudi vsa popravila po najnižjih cenah.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v našem listu!